

# Advarsel til Stig Ottesen i Bærum-saken

**– Det var uforsvarlig legevirksomhet å sette i gang den aktuelle behandlingen og så reise utenlands uten at andre leger hadde nok kunnskap om metoden eller pasienten.**

Det sier helsedirektør Lars E. Hanssen om Statens helsetilsyns reaksjon overfor Stig Ottesen i saken der overlegen var anmeldt for å ha gitt aktiv dødshjelp til en terminalt kreftsyk pasient sommeren 1998. Riksadvokaten besluttet i desember 2001 å henlegge straffesaken, og saken ble deretter vurdert som tilsynssak i Helsetilsynet (1, 2).

## Brudd på journalplikten

Reaksjonen fra Helsetilsynet som kom 5. april, er en advarsel i medhold av helsepersonelloven § 56 ([www.helsetilsynet.no/nyheter/brev/baerumsaken.pdf](http://www.helsetilsynet.no/nyheter/brev/baerumsaken.pdf)). Et annet viktig punkt i advarselen fra Statens helsetilsyn er alvorlig mangel i journalføringen når det gjaldt igangsetting og gjennomføring av sederingen frem til pasienten døde.

– Vi finner det meget klanderverdig at det ved en så inngripende form for behandling ikke nedtegnes hva som er grunnlaget for å sette den i gang, sier Lars Hanssen. Han påpeker at den videre gjennomføringen heller ikke er godt nok dokumentert. – Pasienten hadde sterke smerter, men i ettertid vet vi ikke om det virkelig var indikasjon for denne behandlingen, sier Hanssen.

## Fare for sikkerheten

Stig Ottesen var den eneste legen ved Bærum sykehus som hadde kunnskap om be-

handlingsmetoden sedering i livets slutfase. Fordi overlegen var på ferie i Roma, kunne verken han eller de andre legene følge opp behandlingen på forsvarlig vis.

Overlegen instruerte sykepleierne over telefon om at de skulle øke medisindosene. Han var ikke i kontakt med legene ved avdelingen. Den terminalt syke pasienten døde etter noen få dager.

– Hvordan var de medisinske ansvarsforholdene overfor pasienten da Stig Ottesen oppholdt seg i Roma?

– Det var Ottesen som hadde det medisinske ansvaret, fordi han selv hadde vurdert situasjonen til at ingen av legene ved Bærum sykehus hadde tilstrekkelig kompetanse til å inneha behandlingsansvaret, svarer Hanssen. – Det er dette som gjør saken spesiell.

Helsedirektøren understreker at uforsvarlig behandling og mangelfull dokumentasjon kan innebære en fare for sikkerheten i helse-tjenesten.

– Advarselen til Ottesen betyr at tilsynet ser svært alvorlig på saken. Vår reaksjon er et klart signal om at han og andre skal handle annerledes neste gang, sier helsedirektøren.

## Riktig å varsle

Helsedirektøren mener det var riktig av overlege Carl-Magnus Edenbrandt å varsle tilsynsmyndighetene om saken.

– Betyr dette at Helsetilsynet indirekte gir Carl-Magnus Edenbrandt oppreisning?

– Det er ikke min formulering, men jeg mener helt klart at tilsynet virkelig vil at helsepersonell skal melde fra til fylkeslegen når de har mistanke om forhold som kan med-

føre fare for pasienters sikkerhet. Det gjelder selv om mistanken i ettertid viser seg å være uberettiget, understreker Lars Hanssen.

Carl-Magnus Edenbrandts henvendelse til tilsynsmyndighetene samsvarer med helsepersonelloven § 17 som trådte i kraft 1.1. 2000. Bestemmelsen fastslår at helsepersonell på eget initiativ skal gi tilsynsmyndighetene informasjon om forhold som kan medføre fare for pasienters sikkerhet.

## Lang tid

– Hvorfor har det tatt så lang tid for Helsetilsynet å behandle denne saken?

– Etter at Riksadvokaten tok sin avgjørelse i desember 2001 og vi fikk saken, har det ikke tatt lang tid. Jeg bestemte meg for at jeg ikke ville avslutte saken før jeg hadde fått uttalelser fra Edenbrandt og Ottesen. Disse kom tidlig i mars, svarer Hanssen. Han bekrefter at hendelsesforløpet blir tolket forskjellig av de to aktørene.

– *Nina Husom, Tidsskriftet*  
*nina.husom@legeforeningen.no*

## Litteratur

1. Husom N. Bærum-saken endelig henlagt etter revisets stilling. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 227.
2. Ronge K. I bero hos Helsetilsynet. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2434.

# Anker til Statens helsepersonellnemnd

**Stig Ottesen mener han burde hatt ros og positiv omtale for å ha strukket seg langt overfor en pasient mens han egentlig hadde ferie. I stedet fikk han en advarsel fra Helsetilsynet som han opplever som svært urettferdig.**

– Jeg skal anke advarselen inn for Statens helsepersonellnemnd, og håper at resultatet blir at advarselen frafalles, sier Stig Ottesen til Tidsskriftet.

## Ingen selvkritikk

Han føler ingen grunn til å akseptere advarselen eller ta selvkritikk på hva som skjedde sommeren 1998.

– Var det forsvarlig av deg å beholde det medisinsk-faglige ansvaret for den døende pasienten da du drog til Roma?

– Ja, det var det. Det var for kort tid til å lære opp legene i lindrende sedering, og jeg valgte derfor å følge opp ved å ringe to gan-

ger om dagen og være tilgjengelig. De lærte pasienten å kjenne, og jeg lærte dem å lede behandlingen på egen hånd, sier Ottesen.

– Hvorfor ble ikke Carl-Magnus Edenbrandt involvert da han kom tilbake to dager etter at lindrende sedering var igangsatt?

– Jeg visste at Edenbrandt ikke støttet bruk av lindrende sedering, og han kjente ikke pasienten. Derfor sa jeg til legene som var på jobb at det ikke var nødvendig å involvere flere. Jeg mener at det ville vært katastrofalt for pasienten om den igangsatte behandlingen skulle bli stoppet fordi en lege holdningsmessig var motstander av lindrende sedering, sier Ottesen. Han mener at det ikke var uvennskap eller motsetninger mellom de to legene på den tiden.

## God nok journalføring

Ottesen mener, i motsetning til Helsetilsynet, at journalføringen var tilfredsstillende sett i forhold til legeloven og forskriftene for journalføring som gjaldt i 1998.

– Advarselen er utformet i forhold til kravene som stilles nå etter at retningslinjene for lindrende sedering kom fra Helsetilsynet. Det opplever jeg som urettferdig. Jeg mener min sak må vurderes etter lover og regler som gjaldt i 1998, sier Ottesen.

– Lars E. Hanssen vil invitere Carl-Magnus Edenbrandt og deg rundt samme bord for å diskutere palliativ medisin. Hvordan vil du besvare en slik invitasjon?

– Det har vært så mye usakligheter og det er så mye i denne saken som ikke er allment kjent, at jeg ville ha problemer med å møte Edenbrandt i en slik debatt, svarer Ottesen.

Han ser positivt på at forhold ved alvorlig syke og døendes lidelse er synliggjort. Til sommeren forlater han Bærum sykehus og blir seksjonsoverlege ved Ullevål universitetssykehus, Kompetansesenter for lindrende behandling.

– *Nina Husom, Tidsskriftet*  
*nina.husom@legeforeningen.no*